

जोरायल गाउँपालिका अध्यक्ष

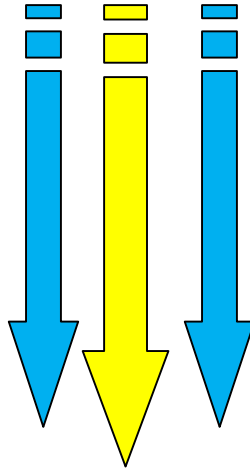
श्री दुर्गा दत्त ओझा ज्यू ले

जोरायल गाउँसभाको १४ औं अधिवेशन बैठकमा

प्रस्तुत गर्नुभएको

आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को

नीति तथा कार्यक्रम

जोरायल गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

रावतकट्टे, डोटी

मिति २०८० असार १ गते शुक्रबार

(क) स्थानीय सरकारको नीति तथा कार्यक्रम

सभाका सदस्य ज्यूहरु,

यस गरिमामय सभामा गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को नीति तथा कार्यक्रम पेश गर्न पाउँदा मैले आफूलाई गौरवान्वित महशुस गरेको छु । वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमाका क्रममा गाउँपालिकालाई विभिन्न सुझाव दिनुहुने सम्पूर्ण आमा, बुवा, दाजुभाई तथा दिदीबहिनीहरु लगायत सहजकर्ताहरुलाई हार्दिक आभार सहित हामी सबैको तर्फबाट धन्यवाद व्यक्त गर्दछु ।

यस अवसरमा नेपालको प्रजातान्त्रिक आन्दोलन, राजनीतिक अग्रगमन र लोकतन्त्रको सवलीकरणको क्रममा भएका ऐतिहासिक आन्दोलनहरुमा आफ्नो जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण शहिदहरुप्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु ।

सुन्दर, समुन्नत र समृद्ध गाउँपालिका निर्माण गर्ने हाम्रो संकल्प, समस्त गाउँपालिका वासीको समृद्धिको चाहना र हामीले निर्वाचनका क्रममा हाम्रा मतदाताहरु प्रति अभिव्यक्त गरेका प्रतिज्ञाहरु पुरा गर्ने दिशामा हामीले आगामी आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को नीति तथा कार्यक्रमलाई अभिमुख गरेका छौं ।

यसका लागि दीगो विकासको राष्ट्रिय लक्ष्यहरुको स्थानीयकरण गर्दै गुणस्तरीय पूर्वाधार निर्माण सहित स्थानीय स्रोतको पहिचान र परिचालन गरी समावेशी, जलवायु उत्थानशील तथा दीगो स्थानीय आर्थिक विकास मार्फत समृद्ध गाउँपालिका र सुखी जनताको लक्ष्य हासिल गर्ने, गाउँपालिकालाई उत्कृष्ट गन्तव्यको रूपमा स्थापित गर्ने र सुन्दर गाउँपालिकाको पहिचान कायम राख्ने र योजनावद्ध विकास गर्ने कुरालाई यस नीति तथा कार्यक्रमले प्रमुख प्राथमिकताको रूपमा लिइएको छ ।

(ख) विद्यमान परिवेश (राजनीतिक, आर्थिक, सामाजिक, प्रशासनिक आदि)

विश्वव्यापी रूपमा फैलिएको कोभिड-१९ महामारीबाट थलिएर माथि उठ्न लागेको अर्थतन्त्र पुनः युकेन युद्ध र सोबाट विश्व आपूर्ति श्रृंखलामा आएको संकुचनले नेपाललाई समेत प्रभाव पारेको छ । यसबाट संघीय सरकारको राजस्व परिचालनमा प्रभाव पर्न गइ स्थानीय तहले पाउनुपर्ने वित्तीय हस्तान्तरणमा नकारात्मक असर परेको छ ।

नेपालले जनसांख्यिक लाभ लिनै अल्प विकसित मुलुकबाट विकासशील मुलुकको श्रेणीमा उक्लिनै लागदा हरेक दिन २ देखि ३ हजार युवाहरु रोजगारीको खोजीमा नेपाल छोडेर विदेशिनु पर्ने अवस्थाले हामी सबैलाई गम्भिर बनाएको छ । आन्तरिक र बाह्य बसाइसराइका कारण नेपालका गाउँघरहरु सुनसान वस्तीका रूपमा रूपान्तरित हुन पुगेका छन । उब्जाउ खेतवारी बाँझो हुन पुगेका छन । यस सन्दर्भमा युवालाई देशभित्रै रोजगारीको अवसर सृजना गर्ने र गाउँघरको बसाइसराइ आकर्षक बनाउने चुनौती हामी सबैको साझा मुद्दा हुन पुगेको छ ।

यस विशिष्ट परिस्थितिमा हामीले हाम्रो अर्थतन्त्रलाई पुनर्उत्थानशील क्रियाकलाप मार्फत अगाडी बढाउँदै तिब्र र दीगो आर्थिक विकास गरी समृद्ध नेपाल सुखी नेपालीको मूल लक्ष्य हाँसिल गर्नुपरेको छ । यसका लागि हाम्रो गाउँपालिकामा स्थानीय आर्थिक विकासका कार्यक्रमलाई विशेष जोड दिनुपर्ने अवस्था सृजना भएको छ ।

सेवा प्रवाहलाई थप प्रभावकारी बनाइ सुशासनको अनुभूति जनमानसमा ल्याउन गाउँपालिकाको क्षमता विकास गर्न समेत अपरिहार्य छ । यसका लागि विद्युतीय सुशासन प्रणालीलाई सेवा प्रवाहमा व्यापक र प्रभावकारी बनाउनुपर्ने अवस्था देखिन्छ ।

(ग) विकास र समृद्धिको लक्ष्य प्राप्तिका अवसर र चुनौतीहरू:

विद्यमान अवसर:

हाम्रा लागि देहाय बमोजिमका अवसरहरू रहेका छन्:

१. संविधानतः अधिकार सम्पन्न स्थानीय सरकार स्थापना भै २२ वटा एकल अधिकार सहित विविध साझा अधिकार किटान हुनु ।
२. आफ्ना अधिकार क्षेत्रका विषयमा ऐन, कानून तर्जुमाको अभ्यास हुनु ।
३. विकास निर्माणका विविध विषयमा नीति तथा कार्यक्रम र बजेट संचालन गर्ने अधिकार प्रष्ट हुनु ।
४. गाउँपालिका भित्र भौगोलिक तथा सांस्कृतिक विविधता रहनु ।
५. सबै वडामा सडक पूर्वाधारको पहुँच हुनु ।
६. सडक निर्माणमा भएको लगानी संगै गाउँपालिकामा उत्पादित कृषिजन्य उत्पादनलाई बजार सम्मको पहुँच स्थापित हुनु ।

विद्यमान चुनौतीहरू:

हाम्रा सामु देहाय बमोजिमका चुनौतीहरू रहेका छन्:

१. रोजगार उन्मुख सीपमूलक शिक्षाको विकास गर्नु ।
२. युवा जनशक्तिलाई कृषि व्यवसाय प्रति आकर्षित गर्नु ।
३. व्यावसायिक कृषकको संख्या वृद्धि गर्नु ।
४. वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका सीपयुक्त युवाको सीप तथा पुँजीलाई उद्यम विकासमा उपयोग गर्नु ।
५. निर्माण भएको पूर्वाधारको मर्मत संभार पद्धतिको विकास गर्नु ।
६. सडक लगायतका पूर्वाधारको उपयोग योजना, डिजाइन तथा ड्रइड विना गरिने सडक तथा अन्य पूर्वाधारका संरचना निर्माणको कार्यलाई रोक्नु ।
७. भिरालो ठाउँ, बाढी पहिरो तथा डुवान लगायतका प्रकोपको उच्च जोखिम भएका वस्तीमा भवन निर्माण कार्यलाई रोक्नु ।
८. अव्यवस्थित बस्ती विस्तारको क्रम रोक्नु तथा व्यवस्थित वस्ती विकास गर्नु ।

९. वैज्ञानिक, जलवायु उत्थानशिल तथा व्यावहारिक एवं उपयुक्त भूउपयोग योजना तर्जुमा गरी लागू गर्नु ।
१०. प्राकृतिक स्रोत तथा नदीजन्य पदार्थ (ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा) को मापदण्ड अवलम्बन नगरी अत्याधिक दोहन रोक्नु ।

(घ) नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमाका आधारहरू:

अब म जोरायल गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा लिइएका आधारहरू प्रस्तुत गर्दछु ।

१. नेपालको संविधानका प्रस्तावना, मौलिक हक, राज्यका निर्देशक सिद्धान्त तथा नीतिहरू
२. नेपालको संविधानको स्थानीय आर्थिक कार्य प्रणाली एवं एकल तथा साझा अधिकारका सूचीहरू
३. स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४
४. संघीय सरकारको आवधिक योजनाले लिएका नीति तथा प्राथमिकताहरू
५. संघीय सरकार र प्रदेश सरकारले अवलम्बन गरेका आर्थिक तथा वित्तीय नीतिहरू
६. जोरायल गाउँपालिकाको आवधिक योजनाले तय गरेका प्राथमिकताहरू
७. स्थानीय तह स्व-मूल्याङ्कनका आधारहरू
८. स्थानीय तह वित्तीय सुशासन जोखिम मूल्याङ्कन कार्यविधिका आधारहरू
९. विगतका आर्थिक वर्षहरूमा गाउँपालिकाले तयार पारेका नीति, कार्यक्रम तथा योजनाहरू
१०. विकासका समसामयिक मुद्दाहरू: दीगो विकास सम्बन्धी नीतिहरू, जलवायु परिवर्तन र विपद व्यवस्थापन, बालमैत्री स्थानीय शासन, खाद्य तथा पोषण सुरक्षा, लैंगिक सशक्तिकरण र समावेशी विकास, उर्जा संकट लगायतका विषयहरू
११. गाउँ कार्यपालिका तथा गाउँसभाका निर्णयहरू

(ङ) चालु आ.व. को नीति तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनबाट प्राप्त उपलब्धीहरू

अब म चालु आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को नीति तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनबाट हालसम्म प्राप्त उपलब्धीहरू संक्षेपमा उल्लेख गर्न चाहन्छु ।

१. गाउँपालिका तथा सबै वडा कार्यालयमा अनलाइन प्रणाली मार्फत राजस्व संकलन गर्ने कार्यको प्रारम्भ भएको छ ।
२. नेपाल सरकारको समपुरक अनुदान र गाउँपालिकाको लागत साझेदारीमा पर्यटकीयस्थल छहरा झरना सडक निर्माण स्तरोन्नतीको कार्य अन्तिम चरणमा पुगेको छ ।
३. संघीय सरकारबाट हस्तान्तरित कार्यक्रम (विशेष अनुदान) अन्तर्गत बाजीलेक लिफ्ट खानेपानी योजना अन्तिम चरणमा पुगेको छ ।

४. प्रदेश सरकारबाट हस्तान्तरित कार्यक्रम (विशेष अनुदान) अन्तर्गत २ नं. वडा कार्यालय भवन निर्माण कार्यको सुरुवात गरिएको छ ।
५. गाउँपालिका अन्तर्गतका वडादेखी टोल/वस्तीमा सडक संजाल विस्तार गरिएको छ ।
६. वडा कार्यालय तर्फ संचालन हुने गरी स्वीकृत भएका सडक, खानेपानी, सिंचाई, भवन र अन्य योजनाहरू मध्ये अधिकांश योजनाहरू सम्पन्न गरिएका छन् भने केही योजनाहरू सम्पन्न हुने अन्तिम चरणमा रहेका छन् ।
७. विद्यालयहरूमा दरबन्दी मिलान तथा पुनर्वितरण, विद्यालय स्वीकृत तथा समायोजन, बालविकास केन्द्रहरूको समायोजन तथा पुनर्वितरणका कार्यहरू भएका छन् ।
८. शिक्षा ऐन, नियमावली बमोजिम प्र.अ. छनौट तथा व्यवस्थापन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइएको छ ।
९. प्रदेश सरकारबाट प्राप्त ७ वटा विद्यालयहरूमा २ कोठे भवन निर्माणको अन्तिम चरणमा रहेका छन् ।
१०. राष्ट्रपति शैक्षिक सुधार कार्यक्रम अन्तर्गत एउटा विद्यालयमा ४ कोठे भवन र दुई वटा विद्यालयमा २ कोठे भवनको निर्माण कार्य अन्तिम चरणमा पुगेको छ । साथै २ वटा विद्यालयमा ICT व्यवस्थापनको कार्य प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयनमा रहेको छ ।
११. नमूना विद्यालय अन्तर्गत संचालन हुने भौतिक तथा शैक्षिक कार्यक्रमहरू सम्पन्न हुने अन्तिम चरणमा रहेका छन् ।
१२. जोरायल गाउँपालिका वडा नं. ४ अन्तर्गत सिराडमा सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई स्थापना भई सेवा सुचारु गरिएको छ ।
१३. लक्ष्मीनगर स्वास्थ्य चौकी, सिराड सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई र दह सामुदायिक स्वास्थ्य इकाईमा सोलार जडान तथा गडसेरा स्वास्थ्य चौकीमा इन्भर्टर जडान गरी सेवा प्रवाहलाई थप प्रवाहकारी बनाइएको छ ।
१४. गाउँपालिका अन्तर्गतका स्वास्थ्य चौकीहरू र प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रमा स्वास्थ्य शिक्षा कर्नर स्थापना हुने अन्तिम चरणमा रहेको छ ।
१५. गाउँपालिका अन्तर्गत स्थापना भएका वर्थिड सेन्टरहरूमा अति आवश्यकीय औजार उपकरणहरू व्यवस्थापन गर्ने कार्य अन्तिम चरणमा रहेको छ ।
१६. Vaccine Storage कार्यका लागि लक्ष्मीनगर स्वास्थ्य चौकी र निरौली स्वास्थ्य चौकीमा ILR Fridge को व्यवस्थापन गरिएको छ ।
१७. आयुर्वेद औषधालय शाखाको आयोजनामा निशुल्क स्वास्थ्य शिविर संचालन, नागरिक आरोग्य कार्यक्रम, विद्यालय आयुर्वेद तथा योग शिक्षा कार्यक्रम संचालन गरिएका छन् ।
१८. घर तथा भवन निर्माण गर्नुपूर्व गाउँपालिकाबाट अनिवार्य रूपमा घरनक्सा पास गर्ने नीतिलाई कार्यान्वयनमा ल्याई थप प्रभावकारी भएको छ ।

१९. नेपाल सरकारबाट हस्तान्तरित कार्यक्रम (शसर्त अनुदान) अन्तर्गत जोरायल गाउँपालिकाका विभिन्न स्थानहरूमा ७० भन्दा बढी धार्मिक स्थल मठमन्दिरहरू निर्माण भएका छन् ।
२०. कार्यालयका गतिविधिहरू नियमित रूपमा गाउँपालिकाको वेबसाइट, फेसबुक पेज तथा सूचना पार्टी मार्फत सार्वजनिक गरिएको छ ।
२१. पोषण सुधारको लागि विपन्न समुदायका महिला समूह वा सहकारीहरूलाई विपन्न सदस्यहरूको आयआर्जन सुधार गर्न २५ जनालाई २५ हजारका दरले अनुदान उपलब्ध गराइएको छ ।
२२. बालविकास शिक्षिकालाई पोषण र सरसफाई सम्बन्धी तालिम संचालन भएको छ ।
२३. सुनौला एक हजार दिनका गर्भवती महिलालाई कुखुराका चल्ला तथा तरकारी बिउ वितरण कार्य सम्पन्न भएको छ ।
२४. जोरायल गाउँपालिका वडा नं. ४ अन्तर्गत धनरास आ.वि. मा वास कर्नर निर्माण भएको छ ।
२५. प्रचलित कानूनले दिएको अधिकार प्रयोग गरि न्यायिक समितिले स्थानीय न्याय सम्पादनको काम गर्दै आइरहेको छ । सानातिना विवादको निरूपण स्थानीय तहबाटै हुने प्रणाली बसिसकेको छ । अघिल्लो आर्थिक वर्षमा जिम्मेवारी सरी आएका र यो आर्थिक वर्ष जेठ मसान्तसम्म न्यायिक समितिमा दर्ता हुन आएका १३ वटा मुद्दाहरू मध्ये १३ वटा फछ्यौट भएका छन् ।
२६. गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम (मेड्पा) अन्तर्गत ८५ जना नयाँ उद्यमी सिर्जना गरी अचार बनाउने तालिम, मसला उत्पादन तालिम, डलकुशन तथा चुरापोते बनाउने जस्ता सीप विकास तालिम प्रदान गरिएको छ ।
२७. गाउँपालिकाका १५०० जना कृषकहरूलाई विभिन्न तरकारी बिउ विजन वितरण गरि करेशावारी निर्माण गरि तरकारी खाने बानीमा विकास भएको छ ।
२८. जोरायल गाउँपालिका वडा नं ४ अन्तर्गत कुमारा गाउँमा भकारो सुधार, रिचार्ज पोखरी, अर्गानिक खेती, जलाधार संरक्षण, कृषि बिउ विजन वितरण कार्यक्रम, खरको छानो हटाउने कार्यक्रम, वृक्षारोपण कार्यक्रम, साना सिंचाई कार्यक्रम, पोली हाउस प्लाष्टिक टनेल निर्माण कार्यक्रम, जलवायुमैत्री कृषि प्रविधि कार्यक्रम सम्पन्न हुने अन्तिम चरणमा रहेका छन् ।
२९. २५० घरपरिवारका पशुपंक्षिहरूमा आकस्मिक रोग नियन्त्रण सेवा तथा ३५ घरपरिवारका पशुपंक्षिहरूमा खोप सेवा (भ्यागुते, चर्चरे, रेबिज) प्रदान गरिएको छ ।
३०. महिला लक्षित कार्यक्रम, बालबालिका लक्षित कार्यक्रम, जनजाती कला संरक्षण, अपाङ्ग लक्षित कार्यक्रम जस्ता चेतनामूलक कार्यक्रमहरू संचालन गरिएको छ ।
३१. आमासमूह सीपमूलक तालिम, अपाङ्ग व्यक्तिहरूका लागि जिविकोपार्जन कार्यक्रम, महिला सीपमूलक तालिम, तरकारी खेती कार्यक्रम जस्ता आयआर्जनमा सुधार हुने खालका सीप विकास तालिमहरू प्रदान गरिएको छ ।
३२. गरिब विद्यार्थिहरूलाई पोषाक वितरण, असहाय बालबालिका सहयोग कार्यक्रम, गरिब जेहेन्दार विद्यार्थिहरूलाई छात्रवृत्ति वितरण जस्ता कार्यक्रमहरू संचालन गरी गरिब, दलित, असहाय, जेहेन्दार विद्यार्थिहरूलाई हौसला प्रदान गरिएको छ ।

३३. बालश्रम, बालविवाह, बहुविवाह, दाइजो प्रथा संग सम्बन्धित कार्यक्रम, छुवाछुत, अन्धविश्वास, लैंगिक विभेद र हिंसा जस्ता सामाजिक कुरितीसंग सम्बन्धित कार्यक्रम, जेष्ठ नागरिक दिवसको अवसरमा सम्मान कार्यक्रम, अन्तराष्ट्रिय नारी दिवस, लैंगिक हिंसा विरुद्धको १६ दिने अभियान लगायतका कार्यक्रमहरू संचालन भएका छन् ।
३४. गाउँपालिका मार्फत संचालन हुने विभिन्न योजना तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनका लागि गठन गरिएका उपभोक्ता समितिहरू तथा वडा समितिलाई योजना कार्यान्वयनमा सहजता होस भन्ने हेतुले उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरूलाई अभिमुखीकरण कार्यक्रम संचालन भएको छ ।
३५. गाउँपालिका कार्यालय र वडा कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारीहरू तथा सामूदायिक विद्यालयका शिक्षक र विद्यार्थीहरूलाई Cybersecurity & Online Safety Awareness Program संचालन गरिएको छ ।
३६. ईन्टरनेटको समस्याका कारण सेवा प्रवाहमा कठिनाई भएका वडाहरूमा ईन्टरनेट सेवा विस्तारको कार्य सम्पन्न भएको छ ।
३७. गाउँपालिकाले संचालन गरेका सूचना प्रविधि प्रणालीहरू Website, Mobile App, Smart Help Desk आदिलाई समयानुकूल अद्यावधिक गरिएको छ ।

(च) आगामी आर्थिक वर्षको प्रमुख नीति तथा कार्यक्रमहरू

सभाका सदस्य ज्यूहरू,

अब म जोरायल गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को विषयगत एवं क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमती चाहन्छु ।

आर्थिक विकास

❖ कृषि विकास:

१. निर्वाहमुखी र परम्परागत कृषि प्रणालीलाई क्रमश न्यूनिकरण गराउँदै व्यावसायिक, रोजगारीमुलक साथसाथै विभिन्न कृषि जन्य पदार्थमा आत्मनिर्भर हुने खालका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
२. खाद्यान्न, दलहन र तरकारी वालीहरूको उत्पादन उत्पादकत्व वृद्धि गर्नको लागि पालिका स्तरिय माटो परिक्षण शिविर सञ्चालन गरिनेछ ।
३. कृषि उपज बस्तुहरूको बजारिकरण गर्नका लागि बजार व्यवस्थापन समिति स्थापना गर्नुका साथै प्रत्येक वडाहरूमा संकलन केन्द्रहरूको निर्माण र सुधार गर्नको लागि अनुदान वितरण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
४. ग्रामिण स्तरमा रहेका विपन्न वर्ग, जनजाती, एकल महिलाको आयस्तरमा वृद्धि हुने खालका कृषि सम्बन्धी व्यवसाय संचालन गर्नको लागि सिप क्षमता र आवश्यक सामग्रीहरू वितरण गरिनेछ ।
५. कृषि विकास शाखाको पहुंचबाट टाढा रहेका कृषकलाई ग्रामिण स्तरमा गई प्राविधिक सेवा उपलब्ध गरिनेछ ।
६. किसानका वाली नालीमा समस्या भएमा हुने क्षतिबाट सुरक्षित हुनको लागि कृषि बिमा कार्यक्रमलाई प्राथमिकरण दिइनेछ ।
७. न्यून आय भएका किसानहरूलाई सामूहिक बगर खेति मार्फत आयआर्जनमा वृद्धि गरिनेछ ।
८. कृषि विकास शाखामा कार्यरत प्राविधिक जनशक्ति र किसानको क्षमता अभिवृद्धि गर्न प्रदेश स्तरमा संचालन हुने विभिन्न कृषि सम्बन्धि तालिममा सहभागी गराउने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
९. आलु तरकारी र मसला वाली गरि हाल जोरायल गाँउपालिका वडा नं १ र २ पकेटको रूपमा रहेको सो पकेट केन्द्रलाई व्यवस्थित गर्नका लागि कार्यक्रम तर्जुमा गरिनेछ ।
१०. जलवायूमैत्री कृषि प्रणाली कार्यक्रम संचालन गरि वातावरणमैत्री कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछन ।
११. रासायनिक मललाई निरुत्साहित गरी गोठमल, कम्पोष्ट मल र प्राङ्गिरिक मलको प्रयोगलाई बढावा दिइनेछ ।
१२. विभिन्न समूह सहकारी संस्थाहरूमार्फत रैथाने वाली प्रवर्द्धन कार्यक्रम संचालन गरि लोपन्मुख खाद्यान्न दलहन र तेलहन वालीको जगेर्ना गरिनेछ ।
१३. बासमती धान उत्पादन गर्ने कृषकहरूलाई प्रोत्साहित गर्न न्यूनतम समर्थन मूल्य कायम गरी यस क्षेत्रमा रहेका सहकारी/समूहहरू मार्फत बजारसम्म पुर्याउन आवश्यक पहल गरिनेछ ।

- १४. किशान परिचयपत्र मार्फत वास्तविक कृषकहरूको अभिलेखिकरण गरिनेछ ।
- १५. बेसार उद्योग स्थापना मार्फत व्यावसायिक रूपमा बेसार खेती गर्ने कृषकहरूलाई प्रोत्साहित गरिनेछ ।

❖ पशु सेवा:

- १६. निर्वाहमुखी पशुपालन प्रणालीलाई क्रमश घटाउँदै लागि व्यवसायिक, रोजगारीमूलक र विभिन्न पशुजन्य पदार्थमा आत्मनिर्भर हुने खालका कार्यक्रम संचालन गरिनेछन ।
- १७. निम्न आय भएका, विपन्न, एकल महिला, अपाङ्गलाई सजिलै आमदानी गरि जिवन गुजारा चलाउने उपायको रूपमा बाखा, कुखुरा वितरण अनुदानका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- १८. वजारमा हाल बढिरहेको दुध तथा दुग्धजन्य पदार्थको बढ्दो मागलाई ध्यानमा राखी दुध उत्पादन वढाई दुधमा आत्मनिर्भर हुन भैंसीपालन फार्महरूलाई गोठ सुधार अनुदान वितरण गर्ने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- १९. किसान लाई जुनोटिक रोग सम्बन्धि जनचेतना जगाउन प्रत्येक वडामा जुनोटिक रोग सम्बन्धी जनचेतनामूलक अभिमुखिकरण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- २०. कृषकलाई गाँउघरमा नै पशु उपचार सेवा प्रदान गर्न गाउँपालिकाबाट टाढा रहेका वडामा पशु स्वास्थ्य शिविर, आन्तरिक तथा बाह्य परजिवि नियन्त्रण शिविर संचालन गरिनेछ ।
- २१. पशुपन्क्षीमा लाग्ने विभिन्न महामारी जन्य रोगबाट किसान लाई हुन सक्ने आर्थिक नोक्सानीलाई मध्यनजर गरि विभिन्न महामारी जन्य रोगको खोप सेवा तथा पशु उपचार सेवा संचालन गरिनेछ ।
- २२. पशु आहारामा उत्पादन योग्य पोषिला घाँसका विउ वितरण, घाँसको श्रोतकेन्द्र स्थापना गर्ने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- २३. पशु सेवा शाखामा कार्यरत प्राविधिक जनशक्ति र किसान को क्षमता अभिवृद्धि गर्न प्रदेश स्तरमा संचालन हुने विभिन्न पशुपालन सम्बन्धि तालिममा सहभागी गराइनेछ ।
- २४. पशुपालन व्यवसायमा जोखिम न्यूनिकरण गर्नका लागि पशुपंक्षी बिमा लाई प्राथमिकरण गरिनेछ ।
- २५. गौशाला व्यवस्थापन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

❖ संस्कृति तथा पर्यटन:

- २६. छहरा झरना लगायतका पर्यटकीय स्थलको रूपमा विकास गर्न आवश्यक पूर्वाधार निर्माण तथा संरक्षण र संवर्द्धन गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
- २७. ऐतिहासिक पाण्डवकालिन स्थल र संरचनाहरूको खोज अनुसन्धान गरी संरक्षण तथा सम्बर्द्धन गरिनेछ ।
- २८. गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका मारुनी नाँच, पैसेरी नाँच, पञ्चेबाजा लगायतका स्थानीय लोक संस्कृति जगेर्ना तथा सांस्कृतिक सम्पदा एवं मठमन्दिरहरूको संरक्षण गर्दै पर्यटकीय गन्तव्यको रूपमा विकास गरिनेछ ।
- २९. अल्पसंख्यक रूपमा रहेको भोटे जातीको लागि आयआर्जनमूलक कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।

❖ सहकारी:

३०. सहकारी संस्थाहरूको सुदृढीकरण विकास र प्रवर्द्धनको लागि नियमित अनुगमन नियमन र निरीक्षणको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
३१. सहकारी संघ संस्थाहरूसँग सहकार्य गरी उत्पादनमूलक व्यवसाय संचालन गर्ने कार्य अछि बढाइनेछ ।

सामाजिक विकास

❖ स्वास्थ्य:

३२. आधारभूत स्वास्थ्य सेवा निःशुल्क पाउने नागरिकको मौलिक हक सुनिश्चित गरिनेछ । सरकारद्वारा निःशुल्क वितरण हुँदै आएका ९८ प्रकारका औषधी तथा सर्जिकल सामग्रीहरू सबै स्वास्थ्य संस्थामा निरन्तर उपलब्ध हुने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
३३. स्वास्थ्य सेवा प्रदायक सार्वजनिक निजि र सामुदायिक संस्थाहरूसँग सहकार्य गरि आमा तथा नवजात शिशुको स्वास्थ्य सुरक्षा सुनिश्चित गरिनेछ ।
३४. एम्बुलेन्स, सवारी यातायात अन्य साधन जस्ता सेवालार्ई चौबिसै घण्टा संचालन हुने गरी व्यवस्था मिलाइनेछ । साथै गर्भवती तथा सुत्केरी अवस्थाका महिलाहरूलाई उच्च स्तरीय सेवा प्रदान गर्ने स्थानमा आकस्मिक रूपमा प्रेषण गर्नुपर्ने अवस्थामा एम्बुलेन्स सेवा निःशुल्क उपलब्ध गराइनेछ ।
३५. डिप्रेसन हुन सक्ने विद्यार्थी, एकल, गर्भवती महिला, ज्येष्ठ नागरिक अपांग भएका व्यक्तिहरूलाई आवश्यक मनोसामाजिक परामर्श सेवा उपलब्ध गराउने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
३६. विपन्न नागरिकलाई मुटुरोग, मृगौला रोग, क्यान्सर, पार्किन्सन्स, अल्जाइमर्स, स्पाइनल इन्ज्युरी, हेड इन्ज्युरी आदिको लागि गाउँपालिकाले प्रदान गर्दै आएको आर्थिक सहायता कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइएको छ ।
३७. घुम्ती स्वास्थ्य सेवा, निःशुल्क गर्भवती जाँच सेवा, प्रसुति सेवा, खोप सेवा मार्फत स्वास्थ्य सेवामा आम नागरिकको पहुँच स्थापित गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
३८. जनस्वास्थ्यतर्फ निःशुल्क औषधी, स्वास्थ्य उपकरण तथा औजार खरिद, आयोडिन नुन प्रवर्द्धन कार्यक्रम, ग्रामीण अल्ट्रासाउण्ड कार्यक्रम, स्वास्थ्य संस्थाहरूमा प्रयोगशाला सेवा, सुरक्षित गर्भपतन सेवा विस्तार, महिला स्वास्थ्य स्वयमसेविकाहरूलाई प्रोत्साहन लगायतका कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछन ।
३९. जोरायल बासीको स्वास्थ्य अवस्थालार्ई मध्यजनर गरी योग अभ्यास शिविर, निःशुल्क स्वास्थ्य शिविर जस्ता कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछन् जसबाट जनताहरूलाई उपचार, परामर्श सेवा उपलब्ध गराइनेछ ।
४०. गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका नागरिकहरूलाई स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रममा आवद्ध गराउन आवश्यक पहल गरिनेछ ।

४१. स्वास्थ्य स्वयमसेविकाहरूलाई निजहरूको सेवाको कदर गर्दै प्रोत्साहन स्वरूप मासिक भत्ता उपलब्ध गराइनेछ ।

❖ शिक्षा:

४२. शैक्षिक सत्र २०७९ देखी कार्यान्वयनमा रहेको आधारभूत तह कक्षा १-८ सम्म स्थानीय पाठ्यक्रमलाई कार्यान्वयनको क्रममा देखीएका अनुभवका आधारमा परिमार्जन गर्दै लगिनेछ ।

४३. सामुदायिक विद्यालयको गुणस्तर अभिवृद्धिको लागि माध्यमिक विद्यालयहरूमा व्यवस्थित विज्ञान प्रयोगशाला स्थापना गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

४४. आधारभूत तह अन्तर्गत हुने कक्षा ५ र कक्षा ८ को परीक्षा संचालन कार्यलाई गाउँपालिका स्तरीय बनाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।

४५. सामुदायिक विद्यालयहरूको शैक्षिक स्तर सुधारका लागि नियमित अनुगमन निरीक्षण तथा शिक्षकको पेशागत सहयोगका लागि अनुभवि शिक्षकहरूबाट नमूना पाठ प्रदर्शन लगायतका शैक्षिक सुधारका कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछन ।

४६. सामुदायिक विद्यालयहरूमा अध्ययनरत कक्षा १-१२ का सबै छात्राहरूलाई स्यानीटरी प्याडको खरिद तथा वितरणको कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

४७. यस गाउँपालिका अन्तर्गत आवासीय कक्षा संचालन भएका सामुदायिक विद्यालयहरूलाई अनुगमन, निरीक्षण र मूल्याङ्कन गरी थप व्यवस्थित गर्न आवश्यक अनुदान सहयोग गरिनेछ ।

४८. आधारभूत तह (कक्षा ६-८) र माध्यमिक तह (कक्षा ९-१०) मा विषयगत आधारमा तथा आधारभूत तह (कक्षा १-५) मा शिक्षक विद्यार्थी अनुपात, विद्यालय नक्साङ्कनका आधारमा दरबन्दी मिलान तथा पुनर्वितरण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

४९. समुदायमा आधारित बालविकास केन्द्रहरूलाई आवश्यकता र औचित्यताका आधारमा विद्यालयमा समायोजन मिलान गर्ने र गाउँपालिकाबाट खोलिएका समुदायमा आधारित बालविकास केन्द्रहरूलाई विद्यार्थी संख्या, भौगोलिक दुरी र नक्साङ्कनका आधारमा थपघट गरिनेछ ।

५०. प्रत्येक वडाहरूमा कम्तिमा एक/एक वटा मा.वि. र आ.वि.(कक्षा ६-८) संचालन भएका सामुदायिक विद्यालयलाई स्वीकृत गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

५१. जोरायल गाउँ कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएको जोरायल शिक्षा पार्श्वचित्र, २०७८ र दश वर्षे जोरायल गाउँशिक्षा योजना २०७८-२०८७ लाई आवश्यकता अनुसार अद्यावधिक गरिनेछ ।

५२. एकीकृत पाठ्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि शिक्षकहरूको पेशागत विकासमा जोड दिइनेछ ।

५३. गाउँपालिका अन्तर्गतको एक विद्यालयलाई स्मार्ट विद्यालय बनाई प्रविधिको माध्यमबाट पठनपाठन हुने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

❖ युवा तथा खेलकुदः

५४. विकास निर्माण तथा सामाजिक निर्माण कार्यका लागि युवा स्वयमसेवक समूह गठन गरी परिचालन गरिनेछ ।
५५. अध्यक्षकप भलिबल प्रतियोगितालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
५६. गाउँपालिका स्तरीय छात्रा भलिबल प्रतियोगिता संचालन गरिनेछ ।
५७. एक वडा एक खेलग्राम स्थापनाका लागि पहल गरिनेछ ।

❖ बहुक्षेत्रीय पोषणः

५८. पोषण विशेष र पोषण सम्बेदनशिल कार्यक्रम संचालन गरी १००० दिनका आमा, किशोरी तथा बालबालिकाको पोषणको अवस्थामा सुधार गर्दै पूर्ण पोषण मैत्री पालिका बनाउन अभियान संचालन गरिनेछ ।
५९. बहुक्षेत्रीय पोषण कार्यक्रमको एकीकृत वार्षिक योजना तयार गरी दीगो विकासको लक्ष्य अनुरूप ५ वर्ष मूनिका बालबालिकामा हुने पुङ्कोपनलाई सन् २०३० को अन्त्यमा १५ प्रतिशतमा झार्ने, ख्याउटेपनलाई घटाएर ४ प्रतिशतमा पुर्याउने, रक्तअल्पतालाई १० प्रतिशतमा झार्ने लक्ष्य प्राप्तिका लागि बहुक्षेत्रीय पोषण कार्यक्रमलाई थप सुदृढीकरण गरिनेछ ।
६०. पोषणमैत्री स्थानीय शासनको प्रवर्द्धन मार्फत पोषण विशेष, पोषण संवेदनशिल र समर्थ बनाउने वातावरण सम्बन्धि कार्यक्रमहरूको विस्तार गरि पोषण सेवाको उपलब्धता र गुणस्तरमा उल्लेखनिय सुधार गरी महिला, किशोरी तथा बालबालिकाहरूको पोषणको अवस्था सुधार ल्याउन र पोषण सेवाको सुनिश्चितता र दीगपना कायम गर्न पोषणमैत्री स्थानीय तह घोषणा गर्ने कार्यको थालनी गरिनेछ ।
६१. सुनौला हजार दिनका आमा तथा बच्चाहरूको पोषण अवस्था सुधारका लागि पोषितो खानेकुरा वितरण गरिनेछ ।

❖ खानेपानी तथा सरसफाईः

६२. खानेपानी, स्वच्छता तथा सरसफाई (वास) योजना अनुसार प्राथमिकताका आधारमा सम्पूर्ण वडा र वस्ती समेट्ने गरी एक घर एक धारा को नीतिलाई कार्यान्वयन गर्दै सुरक्षित खानेपानी युक्त समुदाय विकास तथा घोषणा गर्दै लगिनेछ ।
६३. खानेपानी योजना लागू भएको प्रत्येक घरधुरीहरूमा च्याङ जुठ्यान तथा घरबारी व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यक्रम अनिवार्य लागू गरिनेछ ।
६४. फोहोरमैला व्यवस्थापन गर्न मुख्य मुख्य स्थानहरूमा डम्पिङ साइट निर्माण गरिनेछ ।
६५. वडा सदरमुकाम तथा सार्वजनिक स्थलको बजार सरसफाई गर्ने निती लिईनेछ ।
६६. पानी उद्योग स्थापनाको लागि प्रारम्भिक अध्ययन गरिनेछ ।

❖ लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण:

६७. महिला विरुद्धका कुरिति, भेदभाव र हिंसा अन्त्य गर्न सामाजिक जागरण, सशक्तिकरण र महिला शिक्षाका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
६८. विपन्न, दलित, आदिवासी, जनजाती, एकल महिला, अपाङ्गता भएका महिला लगायत बञ्चितिकरणमा परेका सबै समुदायका महिला तथा किशोरीका लागि आय आर्जन, सशक्तिकरण तथा क्षमता विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछन् ।
६९. महिला तथा बालबालिका उपर हुने सबै प्रकारका हिंसा अन्त्यका लागि सबै वडाहरूमा अभियान सञ्चालन गरिनेछ ।
७०. टुहुरा, अति विपन्न बालबालिकाहरूलाई अध्ययनको लागि राहत स्वरूप प्रोत्साहन गरिनेछ ।
७१. बालकलबको क्षमता विकास तथा अतिरिक्त क्रियाकलापमा सहभागी गराइनेछ ।
७२. बालविवाह अन्त्यका लागि बाल संजाललाई परिचालन गरिनेछ ।
७३. निजामती तथा सरकारी सेवामा प्रवेश गर्ने चाहना भएका तर आर्थिक अभावले पढ्न नपाएका गरिब, दलित, आदिवासी, जनजाती र महिला वर्गलाई माथि उठाउन निशुल्क रूपमा लोकसेवा तयारी कक्षा संचालन गरिनेछ ।

❖ रोजगार सेवा:

७४. गाउँपालिका अन्तर्गत संचालन हुने विकास निर्माणका कार्यहरूमा रोजगार सेवा केन्द्रमा सूचिकृत बेरोजगार व्यक्तिहरूलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
७५. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई सीपयुक्त दक्ष जनशक्ति, रोजगारीको क्षेत्र र रोजगार सम्बन्धि अन्य कार्यक्रमसंग आवद्ध गरी यथार्थ उत्पादनमूलक रोजगारी सिर्जना गर्न बेरोजगार लक्षित अभियानको रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ ।
७६. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत संचालित योजनाहरूलाई प्रत्यक्ष विकाससंग जोडेर जनताको सीप, क्षमता र योग्यता अनुसार रोजगारी प्रदान गरिनेछ ।
७७. वैदेशिक रोजगारबाट फर्केका युवाहरूले आर्जन गरेको ज्ञान र सिपको सदुपयोग गर्दै स्वरोजगार र उद्यमशिलता विकासका लागि स्थानीय आर्थिक विकास अन्तर्गत नवप्रवर्तनशील तथा प्रोत्साहनमुखी कार्यक्रमसंग आवद्ध गरिनेछ ।
७८. CTEVT संगको समन्वयमा सीप सिक्न चाहने युवाहरूलाई आवश्यक सीपमूलक तालिमको संचालन गरिनेछ ।

पूर्वाधार विकास

❖ सडक तथा पुल:

७९. यातायात गुर्योजना अनुसार सडकहरूको प्राथमिकरण गर्ने र सोही आधारमा सडकहरूको स्तरोन्नति गर्दै लगिनेछ । साथै वडा देखी टोलवस्तीमा सडक संजाल विस्तार गरिनेछ ।

८०. विगत तथा चालु आर्थिक वर्षदेखी निर्माण शुरु भएका झोलुङ्गे पुल क्षेत्रगत कार्यक्रम अन्तर्गतका झोलुङ्गे पुलहरूको निर्माण कार्य सम्पन्न गरी आगामी वर्ष थप नयाँ योजनाहरू शुरु गर्ने लक्ष राखिएको छ ।

❖ सिंचाई:

८१. सिंचाईको अभावमा बाँझो रहेका खेतियोग्य जमिनमा सिंचाईको पहुँच पुर्याई कृषि उत्पादन बढाउन सहयोग पुर्याइनेछ ।

❖ उर्जा:

८२. उज्यालो गाउँपालिका बनाउने कार्यलाई निरन्तरता दिदै विद्युतको पहुँच नपुगेको वस्तीमा विद्युतीकरणको कार्य विस्तार गर्न पहल गरिनेछ ।

❖ संचार

८३. गाउँपालिका भित्र मोबाइल नेटवर्किङमा समस्या भएको स्थानहरूमा नेपाल टेलिकमसंग सहकार्य गरी टावर राख्न पहल गरिनेछ ।

८४. गाउँपालिकाबाट प्रकाशन हुने सूचनाहरू स्थानीय संचार माध्यमबाट प्रकाशन तथा प्रशारण गर्ने नीति लिइनेछ ।

वन, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन

❖ वन तथा वातावरण:

८५. ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा जस्ता नदीजन्य पदार्थ र अन्य प्राकृतिक श्रोतहरूको अनधिकृत एवं अवैज्ञानिक दोहनलाई नियन्त्रण गरिनेछ ।

८६. एक सामुदायिक वन, एक वन उद्यान, एक पानी पोखरीको अभियान संचालन गरी पर्यापर्यटनमा टेवा पुग्ने गरी जैविक विविधताको संरक्षण गरिनेछ ।

८७. स्थानीय समुदाय, आदिवासी, जनजातीहरूको हकहितलाई सुनिश्चित गर्ने गरी स्थानीय वन नीति, कानून निर्माण र समायानुकुल परिमार्जन गरिनेछ ।

८८. सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह लगायतका समुदायमा आधारित वन व्यवस्थापन समूह, निजी तथा पारिवारिक निजी वन दर्ता, संचालन र व्यवस्थापन सम्बन्धी आवश्यक कार्य गरिनेछ ।

८९. पर्यावरणीय सन्तुलन कायम गर्न सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिसंग सहकार्य गरि उपयुक्त स्थानहरूमा वृक्षारोपण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

९०. वार्षिक कार्ययोजना स्वीकृत गराई सो अनुसार कार्य गर्ने सामुदायिक वनलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।

९१. सडक किनारा र सार्वजनिक स्थानहरूलाई हरियाली र सुन्दर सफा राख्ने कार्य गरिनेछ ।

९२. वन डडेलो, वातावरण संरक्षण र विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी सचेतनामूलक कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।

❖ जलाधार संरक्षण:

९३. गाउँपालिका भित्रका पानीका मूलहरू, जलाधार क्षेत्रहरूको पहिचान गरी संरक्षण गरिनेछ ।
९४. जलाधार क्षेत्रको संरक्षणका लागि गाउँपालिकाका विभिन्न स्थानहरूमा रिचार्ज पोखरी निर्माण गरिनेछ ।

❖ जलवायु परिवर्तन:

९५. स्थानीय स्तरमा रहेका पानीका मूहानहरू संरक्षण गरी जलवायु परिवर्तनबाट हुने प्रभावलाई न्यूनिकरण गर्न सहयोग पुग्ने कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
९६. वातावरणमैत्री पूर्वाधार निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

❖ प्रकोप नियन्त्रण तथा विपद व्यवस्थापन:

९७. गाउँपालिका भित्र रहेका विपदका सम्भावित जोखिमका क्षेत्रहरूको पहिचान गरी विपद न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापनको लागि विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको आधारमा आवश्यक पूर्वतयारी गरिनेछ ।
९८. गाउँपालिका तथा वडा स्तरीय विपद व्यवस्थापन समितिको सक्रिय परिचालनको लागि क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

सुशासन तथा संस्थागत विकास

❖ मानव संसाधन विकास तथा संस्थागत क्षमता विकास:

९९. गाउँपालिकाको संगठन तथा व्यवस्थापन सर्भेक्षण (O & M) लाई अद्यावधिक रूपमा अध्ययन गरी छरितो एवं चुस्त संगठन संरचना मार्फत प्रशासनिक तथा चालु खर्चलाई मितव्ययी बनाइनेछ ।
१००. जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरूको व्यवसायीक दक्षता र क्षमता अभिवृद्धिका लागि प्रोत्साहन, पुरस्कार र तालिमको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१०१. आयोजनाहरूको दिगो विकास व्यवस्थापनका लागि गाउँपालिका र वडा स्तरीय अनुगमन तथा मूल्याङ्कन समितिलाई थप क्रियाशिल गराई परिचालन गरिनेछ ।
१०२. आर्थिक अनुशासन तथा पारदर्शिता कायम गरी सुशासनको प्रत्याभूति गराउन गाउँपालिका अन्तर्गत कार्यान्वयन गरिने क्रियाकलापहरूको सामाजिक परिक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम नियमित संचालन गरिनेछन ।
१०३. गाउँपालिकाको बेरुजुहरूको अभिलेखिकरण तथा सम्परिक्षण गरि आगामी आर्थिक वर्षमा लेखा परिक्षण मार्फत न्यून बेरुजु कायम गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
१०४. भुक्तानी प्रक्रियालाई सरल र व्यवस्थित बनाउन लागू भएको विद्युतीय भुक्तानी प्रणाली (EFT) लाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।

१०५. नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारबाट छनौट संचालन र व्यवस्थापन भएका योजनाहरूमा दोहोरपना आउन नदिने गरी योजना छनौट गरिनेछ ।
१०६. आर्थिक वर्षको अन्तमा आएर नयाँ योजना स्वीकृत गरी संचालन गर्ने पद्धतिको अन्त्य गरिनेछ, साथै वडा तथा पालिकास्तरीय योजना छनौट तथा संचालन गर्दा उपभोक्ताको बढी लागत साझेदारी हुने योजनालाई पहिलो प्राथमिकता दिइनेछ ।
१०७. रोजगारी सिर्जना हुने र मेशिनरी औजार प्रयोग नहुने आयोजना सञ्चालन उपभोक्ता समितिबाट सञ्चालन गरिनेछ । ठूला तथा मेशिनरी औजार प्रयोग हुने र १० लाख भन्दा माथिका सडक आयोजना बोलपत्रमार्फत कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
१०८. गाउँपालिकाले सञ्चालन गरेका अधुरा योजनालाई प्राथमिकतामा राखि कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ । यस आर्थिक वर्षदेखि योजना सार्ने प्रवृत्तिमा पूर्ण रूपमा नियन्त्रण गरिनेछ ।
१०९. भवन निर्माण गर्नुपूर्व अनिवार्यरूपमा गाउँपालिकाबाट घर नक्सापास गर्ने नीतिलाई कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
११०. लाभग्राहीहरूलाई विभिन्न सेवाहरू प्रदान गर्न घुम्ती सेवाहरू संचालन गरिनेछन ।
१११. गाउँपालिका मार्फत संचालन हुने विभिन्न योजना तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनका लागि गठन गरिएका उपभोक्ता समितिहरू तथा वडा समितिलाई योजना कार्यान्वयनमा सहजताका लागि उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरूलाई अभिमुखीकरण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
११२. समयमै कार्य सम्पादन नगर्ने, गल्ती तथा कमजोरी गर्ने, समयमै पेशकी फट्यौट नगर्ने, प्राविधिक लागत इष्टिमेट अनुसार काम नगरी आफूखुसी काम गर्ने, आर्थिक अनियमितता गर्ने उपभोक्ता समितिलाई दण्ड सजाय गर्नुका साथै अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समितिको सिफारिसमा उत्कृष्ट र गुणस्तरीय कार्य सम्पादन गर्ने उपभोक्ता समितिलाई सम्मान तथा पुरस्कारको व्यवस्था मिलाउनेछ ।
११३. गाउँपालिका तथा अन्तर्गतका कार्यालयहरूमा कार्यरत कर्मचारीहरूलाई आवश्यकता अनुसार आफू कार्यरत स्थानबाट पालिका भित्रकै अन्य स्थानमा कामकाज गर्ने गरी पदस्थापन गर्न सकिनेछ ।

❖ सूचना प्रविधि तर्फः

११४. सूचना प्रविधिको बढ्दो प्रयोग संगै नयाँ प्रविधि सम्बन्धी जानकारी, अनलाइन ठगी नियन्त्रण र सूचना प्रविधिको प्रयोग बढाउन गाउँपालिकाका पदाधिकारी, कर्मचारी, विद्यालय र गाउँ बस्तीमा क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछन ।
११५. गाउँपालिका भित्रका धार्मिक तथा पर्यटकीय स्थलहरूलाई सूचना प्रविधिको माध्यमबाट थप प्रचार प्रसार गरिनेछ ।
११६. गाउँपालिका अन्तर्गतका बजार क्षेत्र तथा बुडर देखी चनकट्टेसम्म फाइबर नेट सेवा जडानका लागि पहल गरिनेछ ।
११७. गाउँपालिकाले संचालन गरेका सूचना प्रविधि प्रणालीहरू Website, Mobile App, Smart Help Desk आदिलाई अनिवार्य रूपमा अवलम्बन गर्ने तथा समयानुकूल अद्यावधिक गरिनेछ ।

११८. डिजिटल प्रोफाइलमा समावेश भएका घरधुरीहरूलाई अघावधिक गरिनेछ ।

❖ राजश्व तर्फः

११९. गाउँपालिका तथा सबै वडा कार्यालयमा लागू गरिएको अनलाइन राजश्व प्रणाली थप सुदृढ र प्रभावकारी बनाइनेछ ।

१२०. राजश्व प्रशासनलाई थप प्रभावकारी र प्रविधिमैत्री बनाउन कर्मचारीहरूका लागि थप तालिमका साथै प्रविधि सूधार तथा क्षमता विकासमा लगानीलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

१२१. गाउँपालिकाको आन्तरिक राजश्व अभिवृद्धिका लागि करका नयाँ सम्भाव्य क्षेत्रहरू पहिचान गरिनेछ ।

१२२. सामुदायिक वनहरूलाई करको दायरामा ल्याई राजश्व वृद्धि गरिनेछ ।

१२३. कर उठाउने टोली खटाई व्यवसाय दर्ता, नविकरण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

१२४. कर संकलनका लागि विभिन्न संचार माध्यमबाट चेतनामूलक प्रचारप्रसार गर्न जोड दिइनेछ ।

❖ न्यायिक समितिः

१२५. गरिब, असहाय तथा पछाडी पारिएका व्यक्तिहरूको लागि निःशुल्क कानूनी परामर्श तथा सहयोग उपलब्ध गराइनेछ ।

१२६. न्यायिक समितिलाई थप क्रियाशिल बनाई प्रभावकारी बनाउने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

१२७. सामुदायिक मेलमिलाप केन्द्रलाई व्यवस्थित बनाउँदै सबै वडा कार्यालयहरूमा स्थापना भै संचालनमा रहेका मेलमिलाप केन्द्रहरूलाई स्तरोन्नति गरि विवाद निरूपण कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।

१२८. मानव अधिकारको संरक्षण र सम्बर्द्धनका लागि जनचेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

१२९. गाउँपालिकाद्वारा जारी गरिएका स्थानीय कानूनहरूको आवश्यकता अनुसार संसोधन, परिमार्जन तथा एकीकरण गरिनेछ ।

❖ उद्यमशिलता विकासः

१३०. गरिबी न्यूनिकरणका लागि लघुउद्यम विकास कार्यक्रम मार्फत आयआर्जन अभिवृद्धि गर्न उद्यमी छनौट, सीप विकास तालिम र व्यवसायीक प्रवर्द्धन गर्ने कार्यक्रम व्यवहारिक रूपमा कार्यान्वयन हुने गरी संचालन गरिनेछ ।

१३१. अल्लो उद्योग स्थापनाको लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरी गाउँपालिकामा नै रहेको जनशक्ति परिचालन, स्रोतसाधन तथा कच्चा पदार्थहरू संकलन गरी यस क्षेत्रमा रहेका गरिब, विपन्न तथा पछाडी परेका समुदायहरू तथा बेरोजगार व्यक्तिहरूलाई लघु उद्यमी बनाई रोजगारी सिर्जना मार्फत आयआर्जन वृद्धि गरिनेछ ।

१३२. जोरायल गाउँपालिकाको वातावरण तथा हावापानीको दृष्टीकोणले रेन्बो ट्राउट माछापालन व्यवसाय गर्न सकिने सम्भावना भएकोले रेन्बो ट्राउट माछापालन व्यवसायलाई प्राथमिकतामा राखिनेछ ।

❖ भूमिहिन सुकुम्बासी पहिचान तथा व्यवस्थापन:

१३३. भूमिहिन सुकुम्बासी तथा अव्यवस्थित बसोबासको रूपमा लगत संकलन गर्न छुटेका व्यक्तिहरूको लगत संकलन गरिनेछ ।

१३४. भूमिहिन सुकुम्बासी तथा अव्यवस्थित बसोबासलाई व्यवस्थित गराउन संघीय भूमी व्यवस्था आयोग तथा जिल्ला भूमि व्यवस्थापन समितिसंग सहकार्य गरिनेछ ।

विकास साझेदार संघसंस्थाहरू मार्फत संचालन हुने कार्यक्रम

१३५. जैविक विविधता, अनुसन्धान तथा विकासका लागि स्थानीय पहल (ली-वर्ड) मार्फत संचालन हुने कार्यक्रम अन्तर्गत समानुकूलित जिविकोपार्जनका लागि साना किसानहरूको क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम (सक्षम), बीउ प्रणाली सुधार तथा जलवायुमैत्री कृषि प्रविधि सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।

१३६. जोरायल गाउँपालिका र GIZ/GRAPE परियोजनाको साझेदारीमा जलवायुमैत्री कृषि प्रणालीमा आधारित परियोजना कार्यान्वयन गर्नका लागि वडा नं. ४ को शान्तिनगर/गाणेशाल र वडा नं. ६ को गाबरमा लिफ्ट सिंचाई/डिप बोरिङ, पोली हाउस निर्माण, संकलन केन्द्र निर्माण, कृषि यान्त्रिकरण वितरण, झोलमल, कम्पोष्ट मल र टनेल तालिम, कृषि औजार, विउ विजन वितरण, गोठ सुधार लगायतका क्रियाकलापहरू संचालन गरिनेछन ।

१३७. KNH जर्मनीको सहयोगमा सामुदायिक विकास मञ्च नेपालद्वारा संचालित बाल संरक्षण तथा बाल अधिकार प्रवर्द्धन परियोजना मार्फत गाउँपालिका ६ वटै वडाहरूमा बालविवाह, छाउपडी, बाल अधिकार, बाल संरक्षण, महिनावारी स्वच्छता, साइबर सुरक्षा लगायतका विभिन्न क्षेत्रहरूमा चेतनामूलक कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछन ।

१३८. राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय स्तरमा कार्य गर्ने विभिन्न संघसंस्थाहरूसंग बहुसरोकारका विषयमा आवश्यक सम्बन्ध तथा सहकार्य गरिने नीति लिइनेछ ।

सभाका सदस्य ज्यूहरु,

अन्तमा,

प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम तयार गर्नमा मार्ग निर्देशन गर्नुहुने उपाध्यक्ष ज्यू, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ज्यू, वडा अध्यक्ष ज्यूहरु, कार्यपालिका सदस्य ज्यूहरु, वडा सदस्य ज्यूहरु, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, विभिन्न राजनीतिक दलका प्रतिनिधि, बुद्धिजीवि, विभिन्न संघसंस्थाहरु, सामाजिक संगठनहरु, नागरिक समाज, सामुदायिक संस्थाहरु, देश तथा विदेशमा रहनुभएका जोरायल गाउँपालिकाका दिदीबहिनी तथा दाजुभाईहरु सबैलाई हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

यस गाउँपालिकाको विकासमा योगदान पुर्याउनुहुने आम नागरिक, विकास साझेदार र अन्य सरकारी तथा गैरसरकारी संघसंस्था प्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु ।

धन्यवाद !

दुर्गा दत्त ओझा

अध्यक्ष

जोरायल गाउँपालिका डोटी

गाउँसभा अधिवेशनमा पेश तथा स्वीकृत मिति २०८०/०३/०१